

निर्विषात्मा हतमना मुञ्चेतां पापजीविकां । एकशत्रुवधेनैव शूरो गच्छति विश्रुतिं ।
 इन्द्रो वृत्रवधेनैव महेन्द्रः समपद्यत । माहेन्द्रं प्रग्रहं लेभे लोकानाञ्चेश्वरोऽभवत् ।
 नाम विश्राव्य वै सङ्घो शत्रूनाङ्गय दंशितान् । सेनायश्चापि विद्राव्य हत्वा वा पुरुषं वरं ।
 यदैव लभते वीरः स्वयुद्धेन महत्प्रशः । तदैव प्रव्ययन्तेऽस्य शत्रवो विनमन्ति च ।
 त्यक्त्वात्मानं रणे दत्तं शूरं कापुरुषा जनाः । अवशाः पूरयन्ति स्म सर्वकामसमृद्धिभिः । ४५१
 राज्यञ्चाप्युपविभ्रंशं संशयो जीवितस्य वा । न लब्धस्य हि शत्रोर्वै श्रेष्ठं कुर्वन्ति साधवः ।
 स्वर्गद्वारोपमं राज्यमथवाऽप्यमृतोपमं । रुद्धमेकायने मत्वा पतोल्मुकद्वारिषु ।
 जहि शत्रून् रणे राजन् स्वर्धम्ममनुपालय । मा त्वा दृशं सुकृपणं शत्रूणां भयवर्द्धनं ।
 अस्मदीयेषु शोचद्भिर्नदद्भिषु परैर्वृतं । अपि त्वां नानुपश्येयं दीना दीनमिव स्थितं ।
 हृष्य सौवीरकन्याभिः स्नाय्य स्नार्थैर्यथा पुरा । मा च सैन्धवकन्यानामवसन्नो वशङ्गमः । ४५२
 युवा रूपेण सम्पन्नो विद्ययाऽभिजनेन च । यस्त्वादृशो विकुर्वीत यशस्वी लोकविश्रुतः ।
 अनङ्घानिव वोढव्यो मन्ये मरणमेव तत् । यदि त्वामनुपश्यामि परस्य प्रियवादिनं ।
 पृष्ठतोऽनुव्रजन्तं वा का शान्तिर्हृदयस्य मे । नास्मिन् जातु कुले जातो गच्छेत् योऽन्यस्य पृष्ठतः ।
 न त्वं परस्यानुचरस्तात जीवितुमर्हसि । अहं हि चक्षुर्हृदयं वेद यत् परिशाश्वतं ।
 पूर्वैः पूर्वतरैः प्रोक्तं परैः परतरैरपि । शाश्वतञ्चाव्ययञ्चैव प्रजापतिविनिर्मितं । ४५३
 यो वै कश्चिदिहाजातः क्षत्रियः क्षत्रकर्मविद् । भयात् वृत्तिं समीक्ष्यैव न नमेदिह कस्य चित् ।
 उद्यच्छेदेव न नमेदुद्यमो ह्येव पौरुषं । अप्यपर्वणि भञ्जेत न नमेतेह कस्य चित् ।
 मातङ्गो मत्त इव च परीयात् स महामनाः । ब्राह्मणेभ्यो नमेन्नित्यं धर्मायैव च सञ्जय ।
 नियच्छन्नितरान् वर्णान् विनिघ्नन् सर्वदुष्कृतः । ससहायोऽसहायो वा यावज्जीवं तथा भवेत् ।
 इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि भगवद्गीतापर्वणि विदुलापुत्रानुशासने त्रयस्त्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३३ ॥
 ॥ पुत्र उवाच ॥ कृष्णायसस्येव च ते संहत्य हृदयं कृतं । मम मातस्त्वकरुणे वीरप्रज्ञे ह्यमर्षणे । ४५४
 अहो क्षत्रसमाचारो यत्र मामितरं यथा । नियोजयसि युद्धाय परमातेव मान्तथा ।
 ईदृशं वचनं ब्रूयात् भवती पुत्रमेकजं । किन्तु ते मामपश्यन्त्याः पृथिव्या अपि सर्वथा ।
 किमाभरणकृत्येन किमभोगैर्जीवितेन वा । मयि वा सङ्गरहिते प्रियपुत्रे विशेषतः ।
 ॥ मातोवाच ॥ सर्वावस्था हि विदुषां तात धर्मार्थकारणात् । तावेवाभिसमीक्ष्याहं सञ्जय त्वामचूचुदं ।
 स समीक्ष्य क्रमोपेतो मुख्यः कालोऽयमागतः । अस्मिन्नेदागते काले कार्यं न प्रतिपद्यसे । ४५५
 असम्भावितरूपस्त्वमानृशंसं करिष्यसि । तं त्वामयशसा स्पृष्टं न ब्रूयां यदि सञ्जय ।
 खरीवात्सल्यमाजस्तन्निःसामर्थ्यमहेतुकं । सङ्घिर्विगर्हितं मार्गं त्यज मूर्खनिषेवितं ।
 अविद्या वै महत्यस्ति यामिमां संश्रिताः प्रजाः । तव स्यात् यदि सदृक्तं तेन मे त्वं प्रियो भवेः ।
 धर्मार्थगुणयुक्तेन नेतरेण कथञ्चन । देवमानुषयुक्तेन सद्गिराचरितेन च ।